

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKOBOTO OCBITHЬOTO KOМПОНЕНТУ
«EKOHOМІKA ПІДПРИЄМCTB ГАЛУЗІ»**

Мова навчання – *українська*

Шифр та найменування галузі знань *07 «Управління та адміністрування»*

Код та найменування спеціальності *073 «Менеджмент»*

Освітньо-професійна програма *«Менеджмент»*

Кваліфікація *бакалавр менеджменту*

Ступінь вищої освіти *бакалавр*

Затверджено на засіданні

Методичної Ради зі спеціальності *073 «Менеджмент»*

«02» вересня 2024р. протокол № 1

Реєстраційний номер в навчальному відділі

К 19-12/2024-25

1. Загальна інформація

Кафедра: Економіка промисловості

Викладач: Кулаковська Тетяна Анатоліївна, професор кафедри економіки промисловості, доктор економічних наук

Профайл **Контакти:**
Tetiana.Kula@ukr.net
048-712-40-15

Освітній компонент викладається на другому курсі у третьому семестрі.
Кількість: кредитів – 4, годин – 120

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	практичні
денна	40	20	20
заочна	16	8	8
Самостійна робота, годин	Денна – 80		Заочна – 104

[Розклад занять](#)

2. Анотація освітнього компоненту

Освітній компонент «Економіка підприємств галузі» є фундаментальним компонентом економічного циклу, який дозволяє розкрити закономірності функціонування підприємств галузі в умовах мінливого зовнішнього середовища та визначити ефективність використання ресурсного потенціалу підприємства. Освітній компонент спрямований на вивчення теорії та отримання практичних навичок з управління підприємств галузі у конкурентному середовищі, формування вмінь ефективного використання ресурсного і виробничо-господарського потенціалу, забезпечення розширеного самовідтворення на основі інвестиційно-інноваційної моделі розвитку.

3. Мета освітнього компоненту

Мета освітнього компоненту – надання знань з основних розділів прикладної економіки, організації та результативності господарювання на рівні галузі.

Завдання: вивчення теорії та методологічних засад засвоєння практичних навичок управління підприємствами галузі у конкурентному середовищі, формування вмінь ефективного використання ресурсного і виробничо-господарського потенціалу, забезпечення розширеного самовідтворення на основі інвестиційно-інноваційної моделі розвитку.

У результаті вивчення освітнього компоненту «Економіка підприємств галузі» студент повинен

знати: основні питання функціонування підприємств галузі як суб'єкта господарювання; характеристику ресурсного потенціалу, необхідного для забезпечення життєдіяльності підприємств та показники його використання; інноваційні процеси; економічний механізм управління підприємством; економічні аспекти процесів розвитку та перетворень в діяльності підприємств.

вміти: здійснювати оцінку діяльності підприємств на основі вивчених показників його виробничо-господарської діяльності; орієнтуватись у процесах організації виробництва та його оновлення; набути навиків розрахунково-аналітичної роботи у ході обґрунтування прогностичних та планових показників діяльності підприємств; формувати маркетингову

стратегію та обирати відповідну тактику її реалізації; здійснювати вибір організаційно-економічних та організаційно-правових форм, які відповідають цілям підприємства у конкретних умовах діяльності.

4. Компетентності та програмні результати навчання

У результаті вивчення освітнього компоненту «Економіка підприємств галузі» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в [Стандарті вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент» й освітньо-професійній програмі «Менеджмент» підготовки бакалаврів.](#)

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності:

4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.
2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.
3. Здатність визначати перспективи розвитку організації
5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.
7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту
8. Здатність планувати діяльність організації та управляти часом.
10. Здатність оцінювати виконвані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.
12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.
- 16*. Здатність до ініціювання та реалізації інноваційних проектів на підприємствах у відповідності до вимог зовнішнього середовища.

Програмні результати навчання:

4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень
5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації
6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень
8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації
14. Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації
16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.
- 18*. Встановлювати зв'язки між елементами системи управління та виявляти можливості розвитку підприємств у відповідності до вимог зовнішнього середовища.
- 19*. Впроваджувати інноваційні проекти з метою створення умов для ефективного функціонування та розвитку підприємств у відповідності до вимог зовнішнього середовища.

5. Інформаційний обсяг освітнього компоненту

5.1.Перелік лекційних завдань

Тема	Зміст теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Змістовий модуль 1. ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ГАЛУЗІ ТА ЇХ РЕСУРСИ			
1	Вступ в економіку підприємства. Предмет і об'єкт вивчення науки економіка підприємств галузі. Методи, методологія та методика вивчення дисципліни.	2	-
2	Підприємство як суб'єкт господарювання. Поняття «підприємство», його мета, функції і основні ознаки. Класифікація підприємств. Організаційна структура і майно підприємства. Підприємницька діяльність.	2	0,5
3	Організація виробничого процесу на підприємстві. Виробничі процеси на підприємстві, їх структура, класифікація і принципи організації. Виробнича структура підприємства, її види і характеристика. Виробнича програма підприємства. Виробнича потужність підприємства, розрахунок і показники рівня її використання.	2	1
4	Основні засоби підприємства. Взаємозв'язок капіталу і виробничих фондів підприємства. Структура виробничих фондів. Оцінка, класифікація і структура основних засобів. Види і показники зносу основних засобів. Амортизація основних засобів і методи її нарахування. Форми відтворення основних засобів.	2	2
5	Оборотні кошти підприємства. Поняття, склад і структура оборотних коштів. Нормування оборотних коштів. Кругообіг оборотних коштів. Показники ефективності використання оборотних коштів. Шляхи прискорення оборотності оборотних коштів.	2	0,5
Всього за ЗМ 1		10	4
Змістовий модуль 2. ПРОДУКТИВНІСТЬ ПРАЦІ, ВИТРАТИ І ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ГАЛУЗІ			
6	Персонал підприємства і продуктивність праці. Поняття і класифікація персоналу підприємства. Показники, що характеризують стан і рух персоналу підприємства. Продуктивність праці як показник рівня використання персоналу підприємства.	2	0,5
7	Мотивація і оплата праці на підприємстві. Поняття мотивація праці, заробітна плата і її види. Функції заробітної плати. Форми і системи оплати праці.	2	0,5
8	Витрати підприємства та собівартість продукції. Поняття витрати підприємства і їх класифікація. Собівартість продукції і методи її планування. Показники, що характеризують рівень собівартості продукції. Шляхи зниження собівартості продукції.	2	1
9	Ціна та ціноутворення. Поняття ціни, функції і класифікація цін. Чинники, що впливають на ціну. Мета і методи ціноутворення.	1	0,5
10	Фінансово-економічні результати діяльності підприємств. Поняття доходів, витрат і прибутку. Види прибутку залежно від діяльності підприємства. Порядок розрахунку оподаткованого прибутку підприємства. Рентабельність виробництва і продукції. Фінансовий стан підприємства.	2	1

Тема	Зміст теми	Кількість годин	
		денна	заочна
11	Інтегральна ефективність операційної діяльності підприємств. Ефективність як економічна категорія. Система показників ефективності виробництва: праці, капіталу тощо. Чинники зростання ефективності виробництва.	1	0,5
Всього за ЗМ 2		10	4
ВСЬОГО за семестр		20	8

5.2.Перелік практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Змістовий модуль 1. ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ГАЛУЗІ ТА ЇХ РЕСУРСИ			
1	Організація виробничого процесу на підприємстві (завдання 1)	2	1
2	Організація виробничого процесу на підприємстві (завдання 2)	2	1
3	Основні засоби підприємства (завдання 1)	2	0,5
4	Основні засоби підприємства (завдання 2)	2	0,5
5	Оборотні кошти підприємства	2	1
Всього ЗМ 1		10	4
Змістовий модуль 2. ПРОДУКТИВНІСТЬ ПРАЦІ, ВИТРАТИ І ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ГАЛУЗІ			
6	Персонал підприємства та продуктивність праці	2	1
7	Витрати підприємства та собівартість продукції	2	1
8	Ціна та ціноутворення	2	0,5
9	Фінансово-економічні результати діяльності підприємств	2	1
10	Інтегральна ефективність операційної діяльності підприємств	2	0,5
Всього ЗМ 2		10	4
ВСЬОГО за семестр		20	8

5.3.Перелік завдань до самостійної роботи

№ з/п	Зміст теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Змістовий модуль 1. ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ГАЛУЗІ ТА ЇХ РЕСУРСИ			
1	Опрацювання лекційного матеріалу: вивчення конспекту, самоперевірка за питаннями до розділів тощо	10	20
2	Виконання індивідуального завдання на тему «Основні засоби підприємства»	20	20
3	Підготовка до модульного тестування	10	12
Всього за ЗМ 1		40	52
Змістовий модуль 2. ПРОДУКТИВНІСТЬ ПРАЦІ, ВИТРАТИ І ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ГАЛУЗІ			
1	Опрацювання лекційного матеріалу: вивчення конспекту, самоперевірка за питаннями до розділів тощо	10	20
2	Виконання індивідуального завдання на тему «Витрати підприємства та собівартість продукції»	20	20
3	Підготовка до модульного тестування	10	12

Всього за ЗМ 2	40	52
ВСЬОГО за семестр	80	104

6. Система оцінювання та вимоги

Контроль успішності навчання здобувачів проводиться у формах поточного і підсумкового контролю.

Формами поточного контролю є:

- модульні контрольні роботи;
- тестування знань здобувачів з певних тем або з певних окремих питань дисципліни;
- виконання і захист індивідуальних практичних робіт;
- усне опитування.

Підсумковий контроль – *екзамен*.

Нарахування балів

Вид роботи, що підлягає контролю	Максимальна кількість оціночних балів	
	денна	заочна
Змістовий модуль 1. ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ГАЛУЗІ ТА ЇХ РЕСУРСИ		
Практичні роботи*	10	10
Самостійна робота*	10	10
Модульна робота (тестування)	15	15
Всього за ЗМ 1	35	35
Змістовий модуль 2. ПРОДУКТИВНІСТЬ ПРАЦІ, ВИТРАТИ І ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ГАЛУЗІ		
Практичні роботи*	10	10
Самостійна робота*	10	10
Модульна робота (тестування)	15	15
Всього за ЗМ 2	35	35
Разом	70	70
Екзамен	30	30
Всього	100	100

*Є можливість визнання результатів неформальної освіти відповідно до п.2 [Положення про порядок перезарахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) в Одеському національному технологічному університеті](#).

Критерії оцінювання програмних результатів здобувачів

Підсумковий контроль – екзамен

Бали	Зміст	Оцінка
27 – 30	якщо здобувач демонструє повні й глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь і навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, високу комунікативну культуру	відмінно
23 – 26	якщо здобувач виявляє дещо обмежені знання навчального матеріалу, допускає окремі несуттєві помилки й неточності	добре
18 – 22	якщо здобувач засвоїв основний навчальний матеріал, володіє необхідними уміньми та навичками для вирішення	задовільно

Бали	Зміст	Оцінка
	стандартних завдань, проте при цьому допускає неточності, не виявляє самостійності суджень, демонструє недоліки комунікативної культури	
0 – 17	якщо здобувач не володіє необхідними знаннями, уміннями й навичками, науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури	незадовільно

Практичні роботи (оцінювання однієї роботи, денна (10 занять) та заочна (4 заняття) форма навчання)

Бали		Зміст	Оцінка
Денна	Заочна		
2,0 – 1,5	5,0 – 4,5	Практична відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді	відмінно
1,4 – 1,2	4,0 – 3,1	Практична відпрацьована та вчасно захищена, при відповіді допущені неточності	дуже добре
1,1 – 1,0	3,0 – 2,1	Практична відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки	добре
0,8 – 0,5	2,0 – 1,1	Практична відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки	достатньо
0,4 – 0	1,0 – 0	Практична не відпрацьована або дані незадовільні відповіді	незадовільно

Самостійна робота (виконання індивідуальних робіт: денна та заочна форма навчання – 1 робота у ЗМ 1 та 1 робота у ЗМ 2)

Бали	Зміст	Оцінка
10 – 8	Самостійна відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді	відмінно
7 – 6	Самостійна відпрацьована та вчасно захищена, при відповіді допущені неточності	дуже добре
5 – 4	Самостійна відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки	добре
3 – 2	Самостійна відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки	достатньо
1 – 0	Самостійна не відпрацьована або дані незадовільні відповіді	незадовільно

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота складається з відповідей на тестові завдання

15 – 13	100 - 81 % правильних відповідей	відмінно
12 – 9	80 – 64 % правильних відповідей	дуже добре
8 – 5	63 – 55 % правильних відповідей	добре
5 – 3	54 – 43 % правильних відповідей	достатньо
2 – 0	42 – 0% правильних відповідей	незадовільно

7. Засоби діагностики успішності навчання

Методи навчання, які використовуються у процесі проведення занять, а також самостійних робіт за ОК.

Лекційні заняття: словесні методи: розповідь, пояснення, бесіда, дискусія. Наочні: ілюстрація, спостереження, демонстрація; пояснювально-демонстративний метод, проблемний виклад.

Практичні заняття: виконання практичних робіт з наступним захистом результатів досліджень.

Самостійна робота: робота з навчально-методичними матеріалами, робота з інтернет-ресурсами, реферування, конспектування, науково-пошукова робота здобувачів.

8. Інформаційні ресурси

Базові (основні):

1. Економіка підприємства [Електронний ресурс] : підручник / І. Г. Волинець, Л. С. Громко, В. Л. Загоруйко та ін. ; за заг. ред. Л. Г. Ліпич ; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. — Луцьк : Вежа-Друк, 2021. — 768 с. <https://lib.lntu.edu.ua/uk/147258369/10536>

2. Економіка та бізнес-інновації [Електронний ресурс] = Economics and Business Innovation : підручник / Л. Г. Мельник, О. І. Карінцева, Ю. М. Завдов'єва та ін. ; за ред. Л. Г. Мельника, О. І. Карінцевої. — Суми : Унів. книга, 2023. — 702 с. <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.2106505>

3. Основи підприємницької діяльності: конспект лекцій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студентів ден. та заоч. форм навчання першого бакалавр. рівня вищ. освіти спец. 051 "Економіка" освіт.-проф. програми "Економіка бізнес-підприємства" / С. В. Поліщук, О. П. Кавтиш ; Нац. техн. ун-т "Київ. політехн. ін-т ім. Ігоря Сікорського". — Електр- мереж. навч. вид. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. — 153 с. <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.2068056>

4. Конспект лекцій з дисципліни "Економіка підприємства" (частина 1) [Електронний ресурс] : для здобувачів ступеня вищої освіти "Бакалавр" спец. 051 "Економіка", галузі знань 05 "Соціальні та поведінкові науки" ден. і заоч. форм навчання / Т. А. Кулаковська ; Каф. Каф. економіки промисловості. — Одеса : ОНТУ, 2022. — 56 с. <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.1976834>

5. Конспект лекцій з дисципліни "Економіка підприємства" (частина 2) [Електронний ресурс] : для здобувачів ступеня вищої освіти "Бакалавр" спец. 051 "Економіка", галузі знань 05 "Соціальні та поведінкові науки" ден. і заоч. форм навчання / Т. А. Кулаковська ; Каф. Каф. економіки промисловості. — Одеса : ОНТУ, 2022. — 57 с. <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.1976861>

6. Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни "Економіка підприємства" [Електронний ресурс] : для для здобувачів СВО "Бакалавр" спец. 051 "Економіка" галузі знань 05 "Соціальні та поведінкові науки" ден. та заоч. форм навчання / Т. А. Кулаковська, С. О. Магденко ; відп. за вип. О. І. Павлов ; Каф. економіки промисловості. — Одеса : ОНТУ, 2022. — 22 с. <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.2019012>

Додаткові:

1. Економіка підприємства [Текст] : навч. посіб. / І. М. Бойчик. — Вид. 2-ге, допов. і перероб. — Київ : Атіка, 2007. — 528 с. <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT-cnv.BibRecord.40698>

2. Економіка підприємства [Текст] : підручник / О. С. Іванілов ; Харків. держ. техн. ун-т буд-ва та архітектури. — Київ : ЦУЛ, 2009. — 728 с. <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT-cnv.BibRecord.45137>

3. Економіка підприємства [Текст] : навч. посіб. / В. І. Гринчуцький, Е. Т. Карапетян, Б. В. Погрішук ; Тернопіл. нац. екон. ун-т. — 2-ге вид., перероб. та допов. — Київ : ЦУЛ, 2012. — 304 с. <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHТ-cnv.BibRecord.72751>
4. Економіка підприємства [Текст] : практикум : навч. посіб. / Т. А. Кулаковська ; Одес. нац. акад. харч. технологій. — Одеса : Астропринт, 2014. — 364 с. <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHТ-cnv.BibRecord.135624>
5. Економіка підприємства [Текст] : підручник / за ред. С.Ф. Покропивного; Київ. нац. екон. ун-т. — Вид.2-ге., перероб. та допов. — Київ : КНЕУ, 2000. — 528 с. : іл. <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHТ-cnv.BibRecord.32279>
6. Економіка підприємства [Текст] : підручник / Й. М. Петрович, А. Ф. Кіт, О. М. Семенів та ін.; за заг. ред. Й. М. Петровича. — Львів : "Новий світ-2000", 2004. — 680 с. <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHТ-cnv.BibRecord.32274>
7. Методичні вказівки до самостійної роботи з курсу "Економіка підприємства" [Електронний ресурс] : для студентів напряму підготовки 6.030504 "Економіка підприємства" ден. форм навчання. Ч. 2 / Т. А. Кулаковська ; відп. за вип. О. І. Павлов ; Каф. економіки промисловості. — Одеса : ОНАХТ, 2015. — 1 електрон. опт. диск (CD-ROM): 61 с. тексту. <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHТ-cnv.BibRecord.118539>
8. Офіційний веб-портал «Законодавство України» <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
9. Урядовий портал <https://www.kmu.gov.ua/>
10. Офіційний веб-портал Державної служби фінансового моніторингу України <https://fiu.gov.ua/>
11. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
12. Одеська обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Грушевського <https://biblioteka.od.ua/>
13. Науково-технічна бібліотека ОНТУ <https://library.ontu.edu.ua>

9. Політика освітнього компоненту

Політика всіх освітніх компонент в ОНТУ є уніфікованою та визначена з урахуванням законодавства України, [Корпоративному кодексу ОНТУ](#), [Кодексу академічної доброчесності ОНТУ](#), [Положення про організацію освітнього процесу ОНТУ](#), [Положення про порядок перезарахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) в ОНТУ](#), [вимог ISO 9001:2015](#) та [Вимог роботодавців](#).

Викладач

ПІДПИСАНО

Тетяна КУЛАКОВСЬКА

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри економіки промисловості

Протокол від «28» серпня_2024 р. № 1

Завідувач кафедри

ПІДПИСАНО

Олександр ПАВЛОВ

ПОГОДЖЕНО:

Гарант ОП «Менеджмент»

ПІДПИСАНО

Наталя КОРСІКОВА